

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Apare odată pe săptămână sub direcția și editura „SOLIDARITĂȚII” asociația Institutelor financiare române

Redacția și administrația: Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 38 (edificiul Băncii Agrare S. A. Priv. Cluj).

Membrii asociațiunii „SOLIDARITATEA”, sunt:

Agricola (Hunedoara), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleană, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Agrară, Soc. An. privilegiată Cluj, Banca Centrală pentru Industrie și comerț Cluj, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (Gherla), Corădiana, Coroana (Cluj), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Grănițerul Bănățan, (Mehadia) Insoțirea de credit (Veștem), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Alba-Iulia), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Sângiorgiu), Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Cornăreva), Murășana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rțreana (Cap.-Mândăștur), Săcana, Sătmăreana, Secășana (Caransebeș), Secășana, Selăgeana, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Șercățana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Tărnăveana, Timișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărăndeana, Zlăgnea, Zorile.

ABONAMENTUL

PE 1 AN LEI 120. — PE 1/2 AN LEI 60.

NUMĂRUL 2-50 LEI.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Dom. RAȚIU, Ion I. LĂPĂDATU și Coșt. POPP

Redactor responsabil: Vasile Vlaicu.

TAXA PENTRU INSERTIUNI:

De fie-care cm 2 Lei.

Bilanțurile după tarif special.

SUMARUL:

Adunarea de constituire a soc. Industria Aurului din Abrud — Din istoria reformei Agrare — Cum este apreciat atacul îndreptat contra economiei Ardealului prin leziunea adasă Băncii Agrare — Apel.

Impozite — Ordonanțe, îndrumări — Cronica săptămânei.

Adunarea de constituire a soc. Industria Aurului din Abrud.

Joi în 6 Iulie c. s'a ținut adunarea de constituire a soc. Industria Aurului în Abrud. În această străveche cetate a românismului alături de reprezentanții băstinași s'au întâlnit reprezentanți de aproape și departe ai acelor, ce având inimă pentru acest frumos colț de țară și pentru mult încercații ei îi au vrut să contribuie la încheierea unei opere menite a le promova traiul greu al moșilor — băieși. Din încheierea șirurilor micilor proprietari din loc cu concursul capitalului venit în ajutor s'a pus bază unei acțiuni, care va încerca să pue mai multă statornicie în câștigul pâinei de toate zilele a locuitorilor băieși. În ședința ținută sub prezidenția vrednicului fruntaș dr. L. Pop, în numele fondatorilor și a comitetului de acțiune a luat cuvântul dl dr. C. David, din Abrud și a schițat antecedentele istorice ale operei și a expus rezultatele apelului lansat. Constatându-se că s'au semnat împreună cu aportul în natură 10.000,000 Lei, s'a declarat so-

cietatea de înființată. S'a cetit pe urmă proiectul de statute ce deasemenea s'a aprobat. În consiliul de administrație au fost aleși: dr. L. Pop, dr. St. C. Pop, dr. V. Bontescu, dr. A. Borza, dr. Z. Chirtop, dr. V. Bologa, Victor Stanciu, A. Suluțiu, A. Stoica, N. David, ing. D. David, ing. I. Hossu, N. Gheran, Emil Lazar și 2 delegați ai Băncii Agrare și Centrale cu a căror puternic și binevoitor concurs s'a încheiat opera și Alex. Ciura. Acesta din urmă ca un omagiu adus finului munților care cu atâta măiestrie a știut eterniza părți din frumoasa viață a moșilor băieși. Censori au fost aleși: Dr. O. Russu, dr. G. David, dr. I. Reis, dr. Brutus Macavei, Emil Chiffa, I. Micu, Samoil David și Fodorean. Director tehnic al întreprinderii a fost ales dl ing. V. Lazar, ca administrativ dl dr. C. David. Prin o excursiune la mina Concordia s'a serbat după obicei băieșesc începutul operii. Această mină, care prin bogăția ei a creat o epocă de înflorire, în jurul ei, ce a avut largi repercursiuni chiar și asupra luptelor naționale de odinioară, ceea ce știu bine toți cei ce au vizitat munții înainte cu 20—30 ani și o știe bine dl Vaida de-a alege-gerile pe vremuri la Ighiu. Cei ce au contribuit prin obolul lor la refacerea ei și prin ea la renașterea vieții munților au plătit și o recunoștință față de un trecut meritos și se speră, că mina cu teritoriile asociate prin marile bogății, le va răsplăti din belșug și va ajuta la reînflorirea munților atât de necăjiți acum. Sperăm că

și guvernul țării va da tot sprijinul acestei întreprinderi chemate a întări viața economică a marelui. Toți cei ce au gustat clipe senine neuitate în mijlocul vieții atât de frumos patriarhale a băieșilor munteni se vor asocia într-o urare pornită din inimă: Doamne ajută. X.

Din istoria reformei agrare.

(Anticitatea)

Cel mai vechiu document istoric despre reforma agrară, cunoscut până acum, este Legea Civilă babiloniană de pe la anul 2200 înainte de Christos, lege care poartă numele regelui Hamurabi, primul rege al Babilonului, care a unit țărișoarele Babilonienilor într'un regat.

În art. 37 al acestei legi se cuprinde dispoziția de a sparge tabla de cărămidă, ce conține contractul de cumpărare al pământurilor ofițerilor, soldaților, sau contribuabililor. Cumpărătorul își pierde banii iar pământul, grădina și casa revin proprietarului aceluia. În art. 48 legea iartă pe agricultorul îndatorat de plata cametelor pentru anul, când grindina sau potopul a nimicit recolta, sau dacă seceta a distrus recolta. Cărămida datoriei se va muia în apă și dobânzile pe acel an nu trebuiesc plătite. Articolul 60 regulează rapoartele de arendășie „în parte”: proprietarul se împărtășește numai în al 5-lea an din recolta pământului dat cu arendă.

Dacă s'a pus în aplicare sau nu și cât timp a fost respectată legea babiloniană, istoria economiei naționale nu ne arată nici un document.

La Israeliteni legea agrară se cuprinde în cartea III. a lui Moise, capitoul 25, în care se spune:

„Iehova vorbi cu Moise pe muntele Sinai, zicând: „Pământul să nu se vândă de tot; că al meu este pământul, și voi sunteți la mine străini și nemernici“.

Patru zeci și nouă de ani se putea cultiva pământul (împărțit din Canaan tuturor familiilor scăpate din robia Egiptului) și anume, cum putea omul: în regie proprie sau cu arendă, dar de vândut, nu se putea vinde decât cel mult recolta pentru anii câți mai prisosiau până la anul al 50-lea, numit anul iubileului, când Dumnezeu i-a poruncit lui Moise, ca „fie-care din voi să se întoarcă la moșia sa!“

Interesant e, că bogătașii, marii proprietari ai Israelitenilor au ascuns cărțile lui Moise într'un colț al templului, de unde nu au ieșit la iveală decât sub regele Iosia, care, ordonând curățirea templului pe la anul 620 a. Ch. a găsit aceste cărți și a pus poporul întreg să jure respect față de dispozițiile legii. Cu toate acestea, din cauza bogătașilor poporul a căzut din nou în sărăcie și încă înainte de împlinirea anului iubileu Israelitenii au fost supuși de Babi-

lonieni. Reînțorși din robia Babilonului pe la anul 538, regele Neemia ordonează bogăților:

„De azi încolo veți restitui fiecăruia holdele sale, vile, grădinile de ulei și casele și veți șterge toate datoriile lor de bani, grâu, vin și ulei, care le-ați cămățarit dela oameni.“

Scurt timp se și ridică o clasă puternică de țărani Israeliteni, făcând să înflorească din nou regatul ebraic. În curând însă cămătăria l'a ruinat din nou și legiunile romane l'au subjugat cu ușurință.

În Sparta pentru prima dată se face împărțirea pământului prin legile lui Lykurg, care a dat Spartanilor 9000 loturi egale, iar sătenilor mărginași 30.000 loturi mai mici. Independența economică a Spartanilor a fost la temelia forței acestui stat.

Din contră, în Attica, unde în fie-care holdă de pământ era înfiptă câte o piatră ipotecară, purtând numele creditorului și al sumei datorite, forța statului a decăzut până într'atâta, încât sute de ani n'a fost în stare să redobândească insula Salamis dela mica Megara. Abia după ce Solon răscumpără cu bani publici libertatea cetățenilor Atenieni deveniți sclavi creditorilor, după ce s'au smuls pietrele ipotecare din pământurile Attice, urmează ridicarea Ateinei, ajunsă însași de batjocură.

Peisistratos continuă opera lui Solon, dând credit ieftin țăranilor și împărțind pământurile exilaților între plugari. Pentru împedecarea formării de noi latifundii a stabilit un impozit de 5% din venitul pământului. Inzadar boerii din Attica se aliază cu cei din Euboea la 508 a. Chr. pentru a zădărnici reforma agrară, căci rezultatul a fost subjugarea Euboeei și împărțirea pământului în 4000 loturi. Forța Ateinei se sprijinea de aici înainte pe 24.000 familii instărite și independente economiceste. Această forță a fost suficientă spre a zdrobi armata Persiei în lupta dela Marathon și spre a salva libertatea Europei în lupta navală dela Salamis.

Reforma agrară a rămas însă totuși imperfectă. Lipsea o lege, care să apere pământurile de a fi împănate din nou cu pietri ipotecare. Micii plugari erau copleșiți de mari proprietari de pământ, cari își lucrau moșiile cu sclavi. În curând micii proprietari au ajuns deposedați și Pericles s'a văzut nevoit a i susține din vistieria statului. Camăta pe vremea lui Solon era 18%. S'a urcat însă până la 25% și 30% sub pretextul împrumuturilor maritime riscate. Camăta minimală ce o lua templul din Delos, una dintre cele mai mari case de bani, n'a fost nici când sub 10%. A mai lipsit introducerea impozitului de 2000 Drahme asupra fiecărui cap de cetățean, pentru-ca din 21.000 cetățeni Atenieni nu mai puțin de 12.000 să fie excluși din Atena.

Între astfel de împrejurări Sparta subjuga Atena și Lysander în cântări de flaute dărgămă zidurile Ateinei,

Lăcomia banilor ruinează însă în curând și puterea Spartei. Puterea politică a fost întrebuințată exclusiv pentru dobândirea de latifundii și de averi mari în dauna poporului, așa încât după 33 ani de stăpânire hegemonia politică trece în mâna Tebanilor. La leuktra anul 371 a. Chr.) Sparta este învinsă de Teba, condusă de generalul Epaminondas, care a operat o nouă colonizare. În Sparta și provincia ei n'a mai găsit însă din cele 39000 gospodării înstituite de Lycurg decât vre-o 700, dintre cari însă 600 erau înglodate complet în datorii.

Când regele Agis al Spartei în anul 242 a. Chr. propuse senatului (eforului) să anuleze datoriile ipotecare și să opereze o reformă agrară pentru de a ridica numărul gospodăriilor libere la 4500, senatul după lungi desbateri a respins legea cu majoritate de un vot. La nouile alegeri din anul 241 a reușit să aibă majoritatea partida contrară reformei agrare. Regele însă ținând cu poporul, a anulat alegerea și era hotărât să procedeze la reforma agrară. În executare însă a urmat după sfatului unchiului său Aegislaus, care era un mare proprietar de pământ înglodat cu datorii. Acesta a sfătuit pe regele să procedeze la reforma agrară „numai treptat și paș pe paș”. Mai întâi liberarea de datorii și apoi împărțirea pământului. Astfel fură smulse din rământuri, aduse în piața Spartei și apoi arse toate pietrele ipotecare. Dar marii proprietari, fosti aderenți ai reformei agrare câtă vreme moșile lor erau învârate cu datorii, văzându-se acum liberi de datorii au devenit contrari ai reformei. Au complotat contra regelui, l'au prins și l'au uris împreună cu mama și cu bunica lui, ambele aderențe ale reformei. Pe văduva au silit-o să se mărite după corifeul latifundiarilor, după Kleomenes. Acesta însă ajuns rege a învățat din Pătan'a lui Agis, că reforma nu se poate face decât cu forța. Cu ajutorul poporului a înălturat pe toți bogătașii dela putere și a creat 4000 gospodării noi. Bogătașii exilați s'au aliat cu latifundiarli Pelnponesului contra Spartei. Dar Kleomenes cu armata sa insufletită i-a bătut definitiv la Dyme în 224 a. Chr. Bogătașii însă n'au încetat a conspira din afară contra Spartei. Au chemat în ajutor pe Macedoneni, predându-le Corintul. Kleomenes nu avea decât 6000 de luptători devotați și încă 14.000 mercenari. În special din lasitatea acestora din urmă a trebuit să piardă lupta contra Macedonenilor la Selassia în 221 a. Chr.

Lupta pentru reforma agrară se continuă însă și sub dominațiunea oligarchiei macedonene, care în sfârșit s'a văzut necesitată să lifereze Grecia întreagă în stăpânirea Romanilor.

La Romani reforma agrară a fost un continuu măr de ceartă socială între patricieni și plebei, până la legile cunoscute sub numele tribunului Licinius

Stolo Prima lege a stabilit egalitatea politică între patricii și plebei. Unul dintre cei doi consuli trebuia să fie plebeu. A doua lege ordonează stingerea datoriilor astfel, că dobânzile plătite până atunci să fie considerate ca amortiment, iar restul să se amortizeze în rate. A treia lege regulează împărțirea pământului astfel, ca nimeni să nu poată avea mai mult de 500 de iugăre. Ca impozit să se ia a zecea parte din cereale și a 5-a parte din fructe. La împărțirea fondului public (*ager publicus*) să nu se mai facă deosebire între patricii și plebei.

Reforma lui Licinius este urmată de o epocă de înflorire a Romei. Războaiele punce însă ruinează în 14 ani teritoriul și populația Italiei. Mii de plugari romani au căzut în aceste războaie și moșile lor au devenit fără stăpân. La acestea s'au mai adăugat și moșile aceor politicieni romani, cari fiind aderenții lui Hannibal, au fost expropriați ca dușmani ai patriei. Pământul era ieftin. Într-o sedință furtunoasă a senatului, capitaliștii romani au pretins dela Stat restituirea imediată a împrumuturilor acordate Statului, pentru că să și poată cumpăra pământ. Ce e drept senatul a încuviințat vre-o 40.000 de iugăre de câte 5 hectare pe seama soldaților lui Scipio. Afară de acestea, după al doilea război punic s'au mai înființat și 18 colonii romane și 5 colonii latine. Acestea erau însă risipite în nordul și sudul Italiei, în timp ce Italia de mijloc era ocupată de latifundiați. Micii proprietari fură aduși însă cu încetul la sapă de lemn prin concurența marilor proprietari, cari și lucrau pământurile cu sclavi.

Reforma agrară a lui Scipio Aemilianus Africanus distrucătorul Cartaginei, resp. a amicului său Gaius Laelius, consul în 140 a. Chr. s'a isbit de rezistența senatului și a căzut.

Șapte ani mai târziu încearcă Tiberius Grachus și fratele său Tiberius Grachus să dea o soluțiune reformei agrare ambii nepoții ai lui Scipio Africanus învingătorul lui Hannibal.

Legea lui Gaius Grachus pentru răscumpărarea pământului public și noua împărțire a aceluia în iugăre de câte 7 hectare și jumătate, abia începută a fi pusă în aplicare, nu a împroprietărit decât 76.000 de cetățeni, dar numai după ce senatorii au ucis pe Gaius Grachus sub pretextul, că vrea să se proclame de rege. În curând senatul și-a asumat dreptul să hotărască singur, ce este *ager publicus* și ce este proprietate privată. Firește, că întreaga reforma agrară s'a sistat.

Acum urmează rolul lui Tiberius Grachus în reforma agrară. Ales în două rânduri tribun, el voia să continue împroprietărirea cetățenilor, apărându-i însă de datorii și de speculațiunile cămătarilor. Senatul însă și a câștigat departea sa pe celălalt tribun, pe Drusus, care în adunările poporului făcea să fie

respinse propunerile sănătoase ale lui Tiberius Grachus, promițând totdeauna mai mult decât aceasta. Așa de ex. când Tiberius Grachus propunea să se creeze mai multe mii de colonii în afară din Italia, Drusus propunea să se facă imediat 3.000 de colonii chiar în Italia. Când Tiberius Grachus propunea, ca loturile de pământ să fie inalienabile și să fie considerate ca proprietatea Statului, pentru-ca să nu încapă pe mâna cămătarilor, Drusus era pentru libertatea absolută de orice sarcini și pentru proprietatea absolută a loturilor. Poporul amăgit de Drusus, la a treia alegere a trântit pe Tiberius Grachus. Prima lege a lui Drusus după aceasta a fost desființarea coloniilor din Africa ale lui Gaius Grachus. Agenția produsă în popor din cauza acestei legi a fost exploatată de senat pentru a înscena o luptă de stradă. În cursul căreia Tiberius Grachus s'a sinucis, pentru-ca să nu cadă în mâinile dușmanilor săi de moarte. Drusus cu senatul, stăpâni acum pe situație, au dat imediat libertate de vânzare a loturilor și poporul orbit și-a vândut imediat loturile, cari au revenit iar în mâna marilor proprietari.

În cel mai scurt timp mulțimea cetățenilor liberi ai Romei au devenit cerșitori în toată forma: locuitori cu chirie pe care nu aveau din ce să o plătească își procurau alimentele cu cartele gratuite, trândăvindu-și viața în locurile publice, unde asemenea aveau intrarea gratuită.

Când tribunul poporului Rullus în anul 64 a. Chr. a făcut propunerea să se exmită o comisiune, care să se creeze proprietății rurale, deschizându-le calea unei independențe economice, vestitul, demagog Cicero vorbira către popor așa:

„Cetățeni! Dacă vreți să ascultați de mine, aveți-se înțelegi trâns la ceea ce aveți în mână: lată darurile grațioase ale concetățenilor voștri distinși (era pământ aruncat în public, „jactus missilium“) viața voastră liberă, votul vostru, autoritatea voastră, privirea orașului, a forului, a teatrelor, a festivităților și altor lucruri frumoase, ce mai găsiți în Roma. Doar nu veți jertii voi toate acestea și în loc să vă desfătați în strălucirea Statului v' veți lăsa conduși de Rullus în pustietăți și în mlaștini malaricioase!“

Efectul demagogiei lui Cicero a fost înlăturat însă de războaiele civile ale lui Marins și Sulla, care a împroprietărit 100.000 dintre soldații săi. Luând și dispoziții de apărare a proprietății contra speculației. De la Sulla până la împăratul Nerva s'au împroprietărit cam la 500.000 de familii. Socotind familia în mediu cu 4 persoane, aceasta înseamnă o plasare economică a 2 milioane de suflete. De observat, că împăratul Nerva a cumpărat în Italia pe banii lui pământ de 13.000.000 Lei pentru împroprietărită veteranilor.

Ori-cât s'au silit însă împărații Romanilor să împroprietărească pe veteranii lor, păcatul cel mare a fost, că nu s'a putut opri speculațiunea cu pământurile, înglodarea lor în datorii și apoi acaparea lor de către mari proprietari. Urmarea a fost că împăratul Marcus Aurelius n'a mai putut aduna din întreg imperiul mai mulți de 30.000 de cetățeni romani sub arme în contra Marcomanilor, și imperiului roman cu o populațiune de rotund 100 milioane locuitorii a fost zdrobit de vre-o trei milioane de barbari, despre cari Tacitus scrie, că... „aceștia nu cunosc afacerile de bani, nici camelele. Pământul îl stăpânește acela, care îl lucrează“ (Cap. 26 din germania)

(„Istoria Economiei Naționale“ de L. D.)

Cum este apreciat atacul îndreptat contra economiei Ardealului prin leziunea adusă Băncii Agrare?

Modificarea reformei agrare din Ardeal, în ce privește finanțarea, a stârnit o indignare generală nu numai în publicul și presa ardeleană, da și în presa din vechiul Regat.

Pentru informarea băncilor asociate, spicuiim din comentarea presei ca urmare din numărul trecut următoarele:

„Arguș“ în numărul său din 9 Iulie sub titlul „Autoritarism sau duhul blândeței“ scrie următoarele:

În totul muncii de refacere atunci când e vorba de o renovare din temelie a casei românești — o Constituție nouă, legea administrativă, legea electorală, reforma impozitară, reforma școlară, când pe deasupra tuturor acestor întocmiri mai rămâne și sarcina mare a pregătirii sufletești a vechiului regat cu teritoriile alipite, se iscă o ceartă în jurul privilegiilor acordate acum trei ani, unei Bănci din Ardeal; cuvinte grele sunt pronunțate dincoace și dincolo de munți; din patima aprinsă e limbi de foc cari rănesc adânc și sapă prăpăstii între frați. Conducătorii ardeleni, bărbați de valoare cari s'au sacrificat sub Unguri pentru conaționali lor, sunt tratați ca slugi ai grofilor Bethlen sau Banffy oameni de stat din România veche cari au făcut România Nouă sunt dincolo atacați în modul cel mai violent, contestând duli-se iubirea de țară. Urâtă privilegiște!

*

În Septembrie 1919, a apărut în „Monitorul Oficial“ un decret purtând semnătura dlor I. Brătianu,

I. G. Duca și alți prin care se acorda Băncii Agrare din Cluj între alte privilegii, și acel al finanțării reformei exproprierei în Ardeal. Banca urma să încaseze pentru Stat sumele ce i s'ar fi convenit din operațiunile reformei agrare și să lichideze cea ce Statul ar fi avut de plată pentru pământurile expropriate.

După un interval de trei ani, în cursul ultimei sesiuni parlamentare de două zile, o lege prezentată de guvern și votată de Corpurile legiuitoare, anulează acest drept câștigat. *Procesul acesta unilateral a ridicat protestări vehemente din partea conducătorilor ardeleni cari arată că prin asemenea sisteme se zdruncină orice încredere în stabilitatea legilor țării și că un astfel de act nu e merit să întărească creditul statului în afară.* Într'un moment când țara are nevoie de concursul străinătății pentru restabilirea prestigiului ei financiar, nu e bine să se dea un exemplu al desinvolturii cu care guvernul se pune de deasupra unui contract încheiat în regulă, smulându-l printr'un cuvânt de autoritate.

*

Să se noteze bine că până aci n'am atins de loc chestiunea în fond, adică cea de a se ști dacă convenția încheiată în Septembrie 1919 între Stat și Banca Agrară din Cluj, este folositoare intereselor obștești sau dăunătoare lor. Nu avem nici o indicație ne precisă ca să ne putem rosti în cunoștința de cauză. Dar să admitem că guvernânții actuali sunt perfect convinși că acum trei ani s'a comis o greșală; că aceiași miniștri cari au acordat privilegiul Băncii Agrare își dau acum seamă, în urma unor experiențe temeinice că interesele țărănimii ar suferi dacă o instituție particulară ar fi însărcinată cu operația exproprierei și că, în genere, nu e bine ca printr'o reformă de o însemnătate atât de mare să existe două regimuri diferite: unul în vechiul regat unde Statul a asumat asupra sa operația, și un altul în Ardeal. Cu toate că o asemenea terorizare spre recunoașterea adevărului e cam tardivă, încă s'ar fi convenit că guvernul să nu fi denunțat contractul din propria sa autoritate, fără măcar a face Băncii Agrare cinstea de a sta de vorbă cu dânsa. Din momentul ce guvernânții au greșit încheiând convenția, o datorie elementară din partea lor ar fi fost să deschidă negocieri, să expună cazul cu francheță și să nu procedă cu strășnicie brutală care jignește.

*

Iată îi să că vine pe tapet în urma patimei aprinse de o parte și de alta, și chestia neconstituționalității legii care răpește privilegiile sale Băncii Agrare. Deci proces mare ce se va desfășura în fața înaltei Curți de Casație chemată a „pipăi” Constituția în spetă . . . par'că suntem readuși cu peste douăzeci

ani în urmă, când cu faimosul proces al S. T. B-eului de pătimasă memoriei! De altminterlea s'a și tras paralele între ambele cazuri. După părerea noastră, ele nu se potrivesc.

În procesul tramvaelor controversa și-a făcut drum liber în jurul unui interes pur pecuniar. Unii au pretins că Primăria Capitalei a fost frustrată pentru că a concedat unei societăți particulare dreptul regalian „pentru un bîld de linie” ca să întrebuiim-țăm expresia de pe vremuri, Alții au arătat că Primăria a făcut o afacere excelentă, căci i s'a rezervat trei părți din beneficiul ce va exclude 12 la sută; că exploatarea noastră pur municipale nu pot trece de model și că tramwayul administrat de primărie ar fi un prilej de a face politica de favorizism.

În materie de expropriere, care constituie o reformă socială din cele mai însemnate pe care le cunoaște istoria, nu poate fi vorba de interes pecuniar pentru unul sau alții. Aci se pune întrebarea cine e chemat s'o înlătuiescă mai repede în mod mai echitabil, cu maximum de respect pentru drepturile expropriaților. Statul sau o Bancă particulară? Cum că întrebarea are și un substrat politic, nu se poate contesta. Dirigitorii Băncii Agrare, prin forța lucrurilor, ar fi putut poate trage un capital politic din improprietățile a mii de țărani; precum deasemenea și acei guvernânți cari, în cărmă fiind în momentul punerii în aplicare a legii, vor profita politicește de accesunea țărăniului la proprietate. Privită sub această prismă, îndârjirea dintr'o parte și dintr'alta se explică. Nu e mai puțin adevărat că guvernul a procedat în această chestiune cu un autoritarism care îi va prileji multe neplăceri și că, nefiind în dreptul său formal de a anula obligațiuni contractate de Stat, ar fi fost mult mai bine inspirat dacă proceda cu duhul blândetei.

„Arguz” în numărul său din 13 Iulie scria următoarele:

Se va aștepta cuvântul justiției?

În urma recentei legi votată de Corpurile legiuitoare prin care se retrage Băncii Agrare privilegiile ce i fură acordate de către guvernul din 1919, prin decret-lege, s'a iscat o întreagă campanie politică care a culminat în declarația partidului național din Ardeal că se va adresa Curții supreme ca să se pronunțe asupra constituționalității legii.

Din altă parte, dl. Bontescu, administrator delegat al Băncii Agrare într'o recentă audiență la rege, i-a expus cazul printr'un memoriu.

Aflăm că partidul național a mai supus regelui și un alt document amănunțit, cerând ca legea să nu fie aplicată până ce justiția se va pronunța.

Personalele cari au remis Suveranului actul în chestie, au cules impresia că propunerea a fost primită în mod favorabil și că va fi recomandată guvernului ca s'o studieze cu bunăvoință.

Apel.

Comitetul pentru ajutorarea familiilor inundaților de potop din Năsăud ne trimite spre publicare următorul apel asupra căreia stragem atențiunea băncilor noastre îndeosebi, cari totdeauna a fost în fruntea donatorilor la asemenea colete.

O groaznică nenorocire a căzut Luni în 19 Iunie asupra comunei Năsăud, vechiu focar de cultură românească.

O rupere de nori a deslănțuit asupra Năsăudului un potop ne mai pomenit, care a șters de pe fața pământului 27 case și 55 edificii economice năimicind 22 vieți omenesti, rănind alte 24 persoane ruinand aproape total 72 case și 35 edificii economice și distrugând întreaga recoltă din anul acesta acelor mai mulți economi de act.

Toată agonierea de zeci și sute de ani a atâtor familii a fost mănata de potop, rămânând aceste victime numai cu rându de haină sdremțulte, cu cari au putut scapa din mijlocul valurilor.

Durerea noastră a tuturor este nemărginită, și nu credem să se afle inimă românească, care să nu alerge cu obolul său pentru alinarea suferințelor acestor nenorociti.

Subsemnatul comitet vă roagă în numele acestor năpăstuiți să contribuiți și D-Voastră cu o sumă cât de mică la ajutorarea cât mai grabnică a lor, îndemnând și cunoștințele D-Voastră și stăruind la toate instituțiile financiare și caritative, cu cari sunteți în legătură, pentru adunarea de colecte cât mai multe în scopul de mai sus.

Fiecare ban ce se va dona va alina o durere, va șterge o lacrimă și va contribui la întărirea încrederii în puterile noastre proprii.

Sumele ce se vor dăru, împreună cu listele de colectă, rugăm a se trimite cel mai târziu până la data de 1 Septembrie la adresa casierului comitetului de ajutoare: Emil Tișca, directorul băncii „Mercur”, Năsăud.

„Cine are urechi de auzit, să auză”, a zis Mântuitorul. Cine are ochi de văzută, să văză, că „Revista Economică” este singura foaie românească luptând, pentru solidizarea forțelor economice românești.

„Nu spera și nu ai teamă”, speranța și frica sunt cele mai grele sarcini din bilanțul vostru. Ele se pot balansa numai prin o convingere deplină în temeinică și prin siguranță.

IMPOZITE

Plata impozitului cedulei G.

Inspectoratul financiar al Capitalei, în conformitate cu dispozițiunile art. 42 și următoarele din legea asupra contribuțiilor directe dela 1 August 1921 aduce la cunoștința tuturor persoanelor vizate de menționata lege, indivizi cât și societăți cooperative, în comandite și anonime că sunt obligate a vărsa de urgentă la administrația financiară a Capitalei impozitul cedulei G. cu cota respectivă, pentru veniturile ce au realizat dela 1 Aprilie 1921 din: dobânzi dela împrumuturile din orice fel, dividende, tantieme, rente perpetue, părți de fondator, părți de interes în societățile cooperative și cele în comandită (comanditarii), câștiguri din loterii, cesiuni de drepturi încorporale pentru care se primește o sumă periodică. Contracte de locațiuni, drepturi succesoriale, fonduri de comerț, exploatarea farmaciilor, exploatarea de păduri, trenuri petrolifere și alte produse de orice fel.

Impozitul se percepe pentru epoca dela 1 Aprilie 1921, la venitul brut realizat și este datorit din ziua exigibilității plății drepturilor creditorului, chiar dacă aceste drepturi nu au fost efectiv achitate.

Societățile sunt obligate ca în termen de 20 zile dela închiderea bilanțului să depună administrației financiare dările de seamă „in inteso” ale consiliilor de administrație cu bilanțul și contul de profit și pierderi. Impozitul este în sarcina exclusiv a creditorului; totuși creditorul ca și debitorul sunt solidari răspunzători față de fisic, debitorul având obligațiunea să rețină din drepturile creditorului și să verse direct impozitul cuvenit.

Cine nu s'a conformat încă, are termen de 20 zile ca să se pună la curent cu plata, după care celor în restanță li se vor aplica sancțiunile aspre ale legii.

ORDONANȚE. INDRUMĂRI.

Contractele de asigurare la societățile ungare.

Diracțiunea Executării Tratatelor din Ministerul Afacerilor Străine, aduce la cunoștința interesaiilor, că termenul prevăzut de articolul 238, paragraful 11 din anexa Tratatului de Pace dela Trianon, expiră la 26 Iulie 1922.

Prin acest articol se prescrie că asigurații la Societățile de Asigurare din Ungaria, ale căror contracte au dovenit caduce, din cauza stării de războiu, urmează să-si ceară valoarea poliței de asigurare din ziua caducității sau anulării ei, fie direct, fie printr'un împuternicit până la acea dată.

Pentru asigurarea drepturilor lor, este de ajuns o simplă notificare din partea interesaiilor către societatea de asigurare, urmând apoi că restituirea sumelor să se facă printr'o convențiune specială cu guvernul ungar.

Regimul tranzacțiilor în industrie.

Comisia ce se ocupă cu funcționarea societăților în teritoriile alipite compusă din d-nii prof. L. Mrazec, secretar general al Ministerului de Industrie și comerț; D-l I. Gheorghiu, secretar general al Ministerului de Finanțe, Eftimie Antonescu, ca jurist; dr. Gh. Nedici, consilier la Inalta Curte de Casație și Oscar Kiriacescu, director la Banca Națională, se va completa cu doi delegați tehnici din Transilvania, un delegat tehnic din Basarabia și un delegat tehnic din Bucovina.

Comisia astfel completată va avea să se mai ocupe în viitor și cu următoarele chestiuni:

Autorizări pentru funcționarea a oricărui fel de societăți comerciale sau industriale;

Sporiri de capital;

Tranzacțiuni miniere și industriale;

Infinitării de sedii secundare și strămutări de sedii principale, etc.

Imediat ce această comisiune se va începe să funcționeze se vor soluționa numeroasele cereri de tranzacțiuni și creațiuni industriale cari zac în cartoanele ministerului de aproape un an de zile.

Naționalizarea industriilor și întreprinderilor.

Comisiunea superioară de pe lângă ministerul de industrie pentru aprobarea cererilor de înființări de noi societăți în teritoriile alipite precum și pentru mărirea capitalului acestora, în ultima sa ședință a hotărât următoarele norme ce se vor avea în vedere la aprobarea cererilor de mai sus:

Două treimi din consiliul societăților ce se vor înființa pe viitor în Ardeal, Bucovina și Basarabia vor trebui să fie capital românesc, adică acțiunile vor trebui să fie în mâinile cetățenilor români.

Trei pătrimi din consiliul de administrație al acestor societăți va trebui să fie compus din cetățeni români.

Aceste proporții privitoare atât la capital cât și la consiliul de administrație, vor fi obligatorii, orice schimbare s'ar produce în forma societăților.

Comisiunea s'a mai hotărât ca acțiunile nominative și la purtător, să nu poată fi transmise fără aprobarea consiliului de administrație.

CRONICA SĂPTĂMĂNEI

Necrolog. Ioan Chirca director al școlii de economie alpină din Săliște, vicepreședinte al „Casei de păstrare” și al „Cooperativei din Săliște”, vicepreședinte al „Reuniunii române de agricultură” din județul Sibiiului etc., a adormit în Domnul Marți în 21 Iunie (4 Iulie) 1922 la ora 6 a. m. în vârsta de 62 ani.

Erata: Din articolul „Sarmisegethuzza și Muzeul din Deva” din numărul trecut, a ramas din nebagare de seamă, propoziția ce urmează, pentru care omisiune cerem scuză autorului:

Totodată citez a spera că și băncile și întreprinderile vor vedea însemnătatea chestiunii, și din sumele destinate pentru scopurile de binefaceri vor contribui și ele cu obolul lor la îndeplinirea grele dar însemnatei lucrări.

Fabrică de asfalt și bitum în Brașov. În 15 Iulie se va pune în funcțiune aproape de gara Bartolomeu din Brașov, o fabrică de asfalt și bitum care se speră că va avea o producție de 50 tone asfalt mastice și 20 tone bitum rafinat. Pentru necesară fabricațiunii se estrage din poalele dealului calcaros de acolo.

Export de tabac. Direcțiunea regiei monopolurilor a semnat contractul de export de 500.000 Kg tabac în Austria și 300.000 Kg tabac în Cehoslovacia. Tabacul se va exporta pe calea fluvială a Dunărei.

Bogăția poporului francez după cea mai nouă statistică se estimează la 800 Miliarde franci față de 300 Miliarde în anul 1914.

Vedeți, că economia oamenilor deștepti se întemeiază pe administrarea cuminte a averilor disponibile. Veți chivernisi deci, din averile voastre, cel puțin, ceasurile vieții și sănătatea voastră.

Târgul de cereale

după buletinul oficial al Bursii Brăila.

Cereale vândute în Obrul Brăila la 3-9 Iulie

Cereale	Preț	Unitate
Grâu vândut piața Brăila	Lei 315—	per 100 kg
Porumb	333—	"
Orz nou	340—	"
Ovăș	—	"
Secară	—	"
Meiu	—	"
Fasole	—	"

Bursa.

Din cauza scaderii Leului, aproape toate actiunile, cari sunt cotate la bursele straine s'au urcat. Targul devizelor a inregistrat insemnate diferente.

Targul de efecte.

Cotari oficiale la Bursa din Bucuresti si targul liber.

%		Divid.	Luna Iulie						
			4	5	6	7-8	9	10	11
Efecte:									
50%	Imprumut National 1916	—	81.—	81 ¹ / ₂	81.—			81.—	81.—
50%	Impr. Unirii 1919	—	82.—	82 ¹ / ₂	81 ⁵ / ₈			81 ⁵ / ₈	81.—
50%	Impr. Refacerii	—	82.50	82.—	82.—			81 ¹ / ₂	81.—
Banci:									
500 Val. nom.	Bca. Nationala	320	11.500	11.500	11.500			11.500	11.500
500	" Marmorosch B. & Co	100	990	990	990			990	990
500	" Romanescă la part.	50	970	970	950			950	960
500	" Generală a Țării Rom.	160%	520	520	520			520	520
100	" Albina, Sibiu	—	—	—	—			—	—
500	" Tărănească	65	230	230	230			230	230
Intreprinderi:									
500	Reșta	200%	2550	2590	2490			2525	2630
500	I. R. D. Petrol	—	2000	2110	2110			1200	1785
1000	Intrepr. Forestiere Rom. Cluj	—	1150	1150	1150			1150	1150

Schimbul de Bani.

	Paritatea în Lei înainte de război		Luna Iulie						
			4	5	6	7-8	9	10	11
Cursul la București									
100	Franci francezi	L. 100	1378.—	1472	1410.—			1410.—	1412.—
100	" elvețieni	" 100	—	—	—			—	—
100	Koroane cehoslovace	" 105	325.—	356.—	312.—			385.—	423.—
100	" ungare	" 105	—	—	—			—	—
100	" austriece	" 105	0.83	0.94	0.90			—	0.75
100	Mărci	" 125	39.—	39.50	42.—			38.—	37.—
1	Lira St.	" 25	729.—	774.—	—			—	820.—
100	" Ital.	" 100	775.—	—	780.—			—	835.—
100	Dinari	" 100	209.—	234.—	202.—			202.—	—
100	Drahme	" 100	—	—	—			—	—
100	Leva	" 100	109.—	122.—	—			—	110.—
1	Dolar	" 5	—	—	172.50			180.—	181.—
Paris									
100	Lei	Fr. 100	6.50	7.—	6.80		6.75	6.80	—
1	Dolar	" 5	12.06	12.19	12.26		12.63	12.80	—
1	Lira St.	" 25	53.58	54.18	54.75		56.58	56.78	—
100	Lira Ital.	" 100	56.10	55.70	55.80		55.80	56.70	—
100	Mărci	" 125	2.75	2 ⁷ / ₈	2.93		2.40	2.40	—
100	Kor. cehoslov.	" 105	—	22.72	—		25.92	27.40	—
100	Kor. ung.	" 105	—	—	—		—	—	—
100	Kor. austr.	" 105	0.08	—	—		—	—	0.06
100	Fr. elv.	" 100	229.50	232.75	235.—		242.—	244.50	—

MONITORUL METALELOR

Apare de două ori pe lună—Erscheint Zwei Mal monatlich. Abonnementul: Lei 200 anual. Abonnementspreis Lei 200 jährlich.
Redacția și Ad-ția — Redaction und Verlag: CALEA VICTORIEI 76 ETAJ II

Revistă Română pentru întreaga industrie a metalelor
Rumänische Rundschau für die gesamte Metallindustrie

Inserțiuni și Reclame: linia pe o coloană Lei 5
Anzeigepreis pro Millimeter Spaltenbreite Lei 5
Director proprietar: ADOLPHE CANDEL
Redacția științifică: Ing. chimist H. M. FORSTNER

Anul I No. 1.

BUCUREȘTI

1 Iulie 1922

Cursul metalelor Berlin ¹⁾

Metale prețioase - Edelmetalle

	29 Iun.	30 Iun.
Platină pură — Fein		
Platin	810	830
Aur — Gold 1000/1000	214000	218000
Argint — Silber 1000/1000	7025	7125
Argint în Bare — Silber în Barren	6925	6950

Metale - Neu-Metalle

	29 Iun.	30 Iun.
Cupru electrolitic — Ra- finade Wire bars (E- lektrolytkupfer) . . .	10255	10224
Plumb moale original Mine — Or. Huetten weichblei.	3525	3575
Zinc crud orig. Mine— Orig. Huettenroh-zink	3488	3490
Remeltezink.	2850	2900
Aluminium blocuri 98/99 Huettentaluminium in Blocken	13050	13150
Bancazinn	22300	22500
Straitzinn	22500	22600
Australzinn	22500	22600
Huettenzinn	22000	22100
Nickel	21100	21400
Antimoniu	3300	3350
Mercur — Quecksilber .	3000	3500

Metale vechi - Alt-Metalle

	29 Iun.	30 Iun.
Kupru electrolitic vechi Alt Elektrolytkupfer .	8005	8050
Tiegelr. unverzinttes Schwermkupfer	7250	7230
Tiegelr. Maschinen-Rot- guss	5400	5500
Rein, neu, weich Mes- singbl, Abf.	5780	5850
Handelsübl. Schwermes- sing	4500	4550
Handelsübl. Messing- schraubenspäne	3700	3780
Altes Weichblei	2800	2850
Handelsuebl. Altzink .	2450	2475
Alum. Blechabfaelle . .	10200	10200

Prețul ferului - Eisenpreise

	29 Iun.	30 Iun.
Kernschrott	3500	3500
Blechschrött	2600	2600
Gusseisen I. Qual. . . .	4600	4600
Gusseisen II. Qual. . . .	7500	7500
Rohre	3000	3000
Spaene	—	—

Cursul schimbului București

	30 Iunie 1922			
	Scrisori		Efectiv	
	Oferit	Cerut	Oferit	Cerut
Paris	1372.—	1371.—	1374.—	1373.—
Bruxelles	—	—	—	—
Zurich	—	—	—	—
Milano	770.—	768.—	773.—	769.—
Atena	—	—	—	—
Belgrad	212.—	210.—	212.—	210.—
Agram	—	—	—	—
Praga	322.—	321.—	323.—	322.—
Viena	108.—	105.—	108,25	105,50
Budapesta	—	—	—	—
Sofia	108.—	107.—	108,50	105,50
Berlin	46.—	45 1/2	45 1/2	45.—
Varșovia	—	—	—	—
Amsterdam	—	—	—	—
Stocholm	—	—	—	—
New-York	—	—	—	—
Londra	725.—	723.—	—	—
Madrid	—	—	—	—

**Banque de Devises
et Lombards**
București, str. Smârdan 7

1) Nota: În urma legăturilor contractate cu începerea numărului viitor vom da la timp cursul metalelor din centrele principale de negociere: Zurich, Paris, New-York și Londra.

CUVANTUL NOSTRU

Apariția primei reviste românești MONITORUL METALELOR se datorește dorinței noastre sincere de a pune la dispoziția acelor ce se interesează de exploatarea, extragerea, afinarea și comercializarea metalelor țării noastre o revistă de specialitate de care se simțea nevoe, mai ales azi când industria metalelor a început să ia un avânt mare.

MONITORUL METALELOR va căuta prin sursele cele mai exacte să pue la dispoziția cetitorilor cursul metalelor prețioase și a celorlalte metale, date economice, studii științifice, târgul liber din diverse centre principale de negocierea metalelor, inovațiuni, experiențe, tranșacțiuni precum și un bogat material informativ de specialitate din țară și străinătate.

MONITORUL METALELOR deschide larg și cu multă plăcere coloanele sale tuturor celor ce doresc să i acorde colaborarea literară științifică sau economică.

MONITORUL METALELOR fiind o publicațiune de specialitate va avea o conduită lipsită de orice tendință de a se manifesta în vre o direcțiune politică.

Odată cu încrederea și sprijinul pe care le solicităm lumii financiare, industriale și comerciale, făgăduim că vom ținea seama cu recunoștință de toate sfaturile binevoitoare ce ni se vor adresa.

MONITORUL METALELOR

București Iulie 1922.

Informațiuni

Ziarul «Iswestia» anunță că se proiectează ca minele de aur «Lena» să fie concesionate pentru exploatare.

Wie die «Iswestia» meldet soll in Russland die Conzession, zur Ansbetung der «Lena» Goldminen vergeben werden.

*

Bancnotele americane sunt cu 100% acoperite cu stock metalic aur. America are azi un surplus mare de aur.

Die amerikanischen Noten sind mit 100% Gold gedeckt. Amerika hat Überfluss an Gold.

*

In Ungaria sunt cereri mari de chimicale, din care cauză unele sau urcat considerabil.

Die Nachfrage auf dem Ungarischen Chemikalien Markt ist lebhaft, einige Preise sind infolge dessen sehr gestiegen.

*

Metallwerke A. G. Stabenow una din fabricile mari din Cehoslovacia a plătit un dividend însemnat cu ocazia ultimului bilanț.

Die Metallwerke A. S. Stabenow eine der grössten Fabriken der Cehoslowakei hat auf Grund der letzten Bilanz hohe Dividendeverteilt.

*

După cele din urmă știri pozitive din Londra, Paris și New-York se așteaptă o scădere foarte însemnată în prețul aurului, platinei și argintului, această scădere se atribue cauzei existenței metalelor prețioase americane.

Nach den letzten Nachrichten der Fachwelt in London, Paris und New-York ist infolge des Überflusses an Edelmetallen in Amerika, in kurzer Zeit eine bedeutende Senkung der Preise für Gold, Platin und Silber zu erwarten.

Wie das Gold gewonnen wird.

Die auri sacra fames, der verfluchte Hunger nach Gold, wie die alten Römer sagten, herrscht heute mehr denn je, gerade deshalb, weil das Gold, an dem alles hängt und zu dem alles drängt, unserem Gesichtskreis verschwunden ist und nur mehr wie eine dunkle Erinnerung aus ferner Zeit in unserem Gedächtnis lebt. Die Bedeutung des Goldes in unserem wirtschaftlichen Leben ist so gross, dass es für jeden von Interesse ist, zu wissen wie das Gold gewonnen wird. — Gold rostet weder an der Luft, noch im Wasser, sokommt es, dass man es in dem Geröll der Flüsse findet, wenn Felsen und Gebirge, die Gold enthalten, allmählich verwittert und von den Regen und Schneeschmelzwässern in die Flüsse getragen werden. Infolge seines hohen spezifischen Gewichtes bleibt es in den Sanden der Flüsse liegen sobald diese einen langsameren Lauf annehmen. Die Gewinnung des Goldes wurde deshalb schon im Altertum und bis vor einem Jahrhundert dadurch betrieben, dass man den Flussand der goldführenden Flüsse schlämmte, wobei der Sand fortgewaschen wurde und das schwere Gold zurückblieb. Diese Methode lieferte aber viel zu wenig Gold für den steigenden Bedarf der Welt. Auch die Goldbergwerke in denen das kostbare Metall mit Hammer und Meissel aus den Felsen herausgehauen wurde konnten die Nachfrage nicht decken, so dass bis zum Einsetzen der Grossproduction, für Münzzwecke hauptsächlich das leichter und in grosserer Menge gewinnbare Silber diente, das heute in Asien noch eine weit grössere Bedeutung auf dem Baargeldmarkt besitzt, wie das Gold. — Endlich hat die Wissenschaft neue Wege zur Gewinnung des Goldes gezeigt, so dass es möglich ist, das Gold auch noch aus solchen Gesteinen herauszuholen in denen man es mittels der früheren Methoden nie und nimmer

hätte gewinnen können. Bei der Goldgewinnung in neuerer Zeit spielen zwei Mittel eine grosse Rölle: das Quecksilber und das Cyankalium. Ersteres hat die Eigenschaft, Gold eben so aufzulösen, wie etwa das Wasser den Zucker auflöst. Die alten Römer benutzten deshalb bereits das Quecksilber dazu um aus alten gold-durchwirkten Gewändern das Gold wieder zu gewinnen. In umfassender Weise wurde aber das Quecksilber lange Jahre hindurch im kalifornischen Bergbau verwendet in dem sog. Amalgamierungsprozess. Nachdem man das dort in Körnern vorkommende Gold sehr rasch gesammelt hatte und der oben erwähnte Waschprozess nicht mehr lohnend erschien, kam man auf den Gedanken die Natur nachzuahmen und legte bis zu 300 km Wasserleitungen bis hoch in die Berge hinauf an, aus denen man das Wasser mit einer Geschwindigkeit von 45. Meter in der sec. auf die Felsen niederstürzen liess. Dadurch und mit Hilfe von Sprengungen wurde ein künstlicher Zerfall der Felsen und Gesteine bewirkt, und das zu Sand zerriebene Gebirge floss durch angelegte Gerinne in den nächsten Fluss. In diesen künstlichen Gerinnen befanden sich sinnreich angelegte Bassins, die mit Quecksilber gefüllt waren und das mit dem Sand darüberhinwegfliessende Gold auflösten und zurückhielten. Auf diese Methode wurden aber nur etwa 80% des Goldgehaltes der Gesteine gewonnen, 20% gingen verloren und dazu noch etwa ebensoviel Quecksilber. — Der hydraulische Abbau der Felsen in Kalifornien war sehr rentabel, aber die fruchtbaren Täler wurden zu Sandwüsten, so dass die Regierung die Ausübung des Verfahrens verbot. Zur Gewinnung von 2.000.000 Dollars Gold war es nötig 35 Millionen cbm Fels abzuschwemmen und diese Schuttmassen bedeckten weithin das Land. — Eine neue praktischere Methode führte man zur Gewinnung des Goldes in Afrika ein. Das goldhaltige Gestein ist dort in ungeheurer Menge vorhanden aber es ist zum grös-

sten Teil sehr arm an Gold. In 1.000 Ko hartem Gestein stecken nicht mehr als höchstens 20—30 Gramm Rohgold. Es sind deshalb Riesenbetriebe erforderlich die täglich Tausende von Cubikmetern Gestein verarbeiten. Da wäre auch die Quecksilbermethode, die Amalgamierung nicht rentabel gewesen, wenn nicht durch den Chemiker Artur Mac Forest die glückliche Beobachtung gemacht worden wäre, dass das Gold, wie es in dieser Gegend vorliegt, sich ziemlich leicht in Cyankalium auflöst. Insbesondere sind es die sehr fein verteilten Goldkörner, die sich in einer wässrigen Lösung von Cyankalium unter besonderer ein Bedingung leicht lösen. Man hat deshalb die Amalgamation mit der Laugung mit Cyankalium combinirt und löst die grösseren Goldkörner mit Quecksilber und die sehr fein verteilten Anteile an Gold mit einer Lösung von Cyankalium. Die südafrikanischen Goldbergwerke sind mustergültig betrieben und sind erst vor kurzem elektrisiert worden. Die sehr grossen dazu nötigen Elektrizitätsmengen werden von den Riesenwasserfällen des Zambesiflusses erzeugt und miteinander Leitung von über 1.000 km Länge nach den Werken am Rand (Abkürzung für Witwatersrand) bei Johannesburg geleitet. Die Zementbottiche, in denen die Auflösung des Goldes erfolgt fassen etwa 400.000 liter und werden mit Pressluft umgerührt. Die Abscheidung des Goldes erfolgt meist durch Zink oder nach einem besonderen Verfahren de Siemens und Halske A. G. in Berlin. Das so gewonnene Rohgold muss nun erst raffiniert werden um es ganz rein zu erhalten, wie es der Handel und die Münztechnik verlangen. In letzter Zeit wurde verschiedentlich verlautbart, dass einige dieser Betriebe am Rand wegen der hohen Arbeitslöhne und der allgemeinen Erhöhung der Fabrikationsunkosten ihre Tätigkeit einzustellen gezwungen waren. Grosse Streik waren die Folge die teilweise noch nicht beendet sind!

Chim. Ing. Forstner

Ecouri

Ziarul «Lupta» din 23.6.22. anunță: «Că guvernul va soluționa în scurt timp în mod favorabil atât pentru stat cât și pentru producători, chestiunea valorizării și comercializării aurului provenit din minele din țară.»

*

Suntem informați că în ziua de 2 Iulie a. c. are loc inaugurarea fabricii «Platora» cu o deosebită solemnitate.

Această societate este cea dintâi care își propune pe cale pur științifică și cu ajutorul celor mai moderne

mașini și aparate să întemeieze o industrie nouă, foarte principală în țara noastră.

Dat fiind competența și mijloacele conducătorilor specialiști, suntem convinși de reușita acestei întreprinderi.

«Monitorul Metalelor» transmite pe această cale odată cu felicitări, urările cele mai sincere pentru propășirea întreprinderii spre binele economic al țării.

*

Informațiuni de specialitate se dă de Monitorul Metalelor cetitorilor prin Poșta Redacției sau prin corespondență în care caz rugăm a se anexa mărcile pentru răspuns.

„PLATORA“

AFINĂRIE ROMANĂ PENTRU METALE PREȚIOASE
BUCUREȘTI — Calea Victoriei 76, Etaj II — BUCUREȘTI

CUMPARA

PLATINA, AUR, ARGINT

Metale brute, resturi, pilitură, etc. — după cursul zilei

Kadmium pur
Wismuth pur
Staniu pur

se găsesc la

Afinăria „Platora“

— București —

Calea Victoriei Nr. 76

Cercetări și Analize pentru orice Minerale, Metale, Aliajuri, orice mărfuri industriale, Prețuiri; **Consultațiuni chimico-tehnice** pentru industria metalică și pentru industria chimică anorganică execută prompt și conștiincios

Afinăria „PLATORA“ Cal. Victoriei 76 Et. II

— BUCUREȘTI —

Untersuchungen von Erzen, Metallen, Metall-Legierungen. Handelswaren. Gutachten, Chemisch technische Beratung, für die gesamte Metallurgie und anorganische chemische Industrie führt prompt und gewissenhaft aus, die Rumänische

Edelmetallscheideanstalt „PLATORA“ Cal. Victoriei 76 Et. II

— BUKAREST —

SARURI de

PLATINA
AUR
ARGINT
MERCUR

PLATIN
GOLD
SILBER
QUECKSILBER

SALZE

Fabrică, Liefert

Afinăria „PLATORA“

— Cal. Victoriei 76 Et. II —

::: Indicatorul nostru :::
Bezugsquellen Nachweis

PREȚUL unei inserțiuni o singură dată (maximum zece cuvinte) lei 30. — La 24 inserțiuni lei 25.
PREIS für einmalige Insertion (höchstens zehn Worte) lei 30. — Bei 24 maligem Einrücken lei 25.

Asfalt-Smoală

Soc. Asfaltul Aleea Tonola 7

Kadmium

Afinăria „Platora“ Calea Victoriei 76

Chimicale - Chemikalien

Soc. Anonimă „Centrala“ Spl. Brâncoveanu

Fer-Eisen

I. Nacht Str. Labirint 80

Oțel-Stahl

I. Nacht Str. Labirint 80

Aur-Gold

Afinăria „Platora“ Calea Victoriei 76

Platină-Platin

Afinăria „Platora“ Calea Victoriei 76

Argint-Silber

Afinăria „Platora“ Calea Victoriei 76

Bijuterii Engros

Frații A. I. Roller Str. Carol 50

Cronometrul S. A. Str. Carol 18

Wismuth

Afinăria „Platora“ Calea Victoriei 76

Aur Dentar-Dental Gold

Centrala Dentară Adolphe Candel Cal. Victoriei 76 Et. II

Cupru-Kupfer

Cărbuni Koks

Benzină-Benzin

Steaua Română Bulevardul Carol 5

Motoare-Motore

Jaques Paucker Str. Smârdan 27

Jaques Gold Str. Paris 21—23

Zink

Petrol-Petroleum

Steaua Română S. A. București

Curele-Leder Riemen

Jaques Paucker Str. Smârdan 27

Jaques Gold Str. Paris 21—23

Asigurări

Dacia-România Soc. de Asigurare

Mașini de scris

„Yost“ Cal. Victoriei 54

Remington Cal. Victoriei 88

Imprimate

Tipografia Brânișteanu Cal. Victoriei

Transporturi-Camioane

„Viteza“ Karagheorghievici 7

Telegrame :
„PLATORA“
București

PLATORA

Telefon
4742
4992

Afinărie Română pentru Metale prețioase
BUCUREȘTI

BIROUL : Calea Victoriei 76 Etaj. II

LABORATOARELE AFINARIEI : Str. Olari 38 (Casa proprie)

Toate ramurile industriei metalelor prețioase sunt tratate după metodele pur științifice

Secțiunea I. Prelucrarea aurului, platinei și argintului din starea nativă și derivate precum și a tuturor reziduiilor cari conțin metale prețioase. *Cumpărarea și vânzarea metalelor prețioase sub orice formă.*

Secțiunea II. Prepararea și vânzarea tuturor aliajelor metalelor prețioase de cea mai bună calitate pentru orice industrie în orice culoare de orice Karat sub forma de tablă, sârmă și în orice grosime.

Secțiunea III. Analize calitative și cantitative a aliajelor și fixarea karatelor.

Specialități : Platină Aur și sudură pentru uzul dentar

Diverse suduri de platina, Aur, Argint, Bronz, Alamă, Aramă în toate gradele de fuzibilitate sub formă de tablă sau sârmă